

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT II.

Synopsis.

Roma neque apud Africam fuerit damnatus, cum Novatianus, cuius factioni se Marcianus conjunxerat, jam foret excommunicatus. Sed magnificum est quod Cyprianus Stephanus hortatur ut literas in Provinciam, id est, ad Episcopos provinciae Narbonensis, & ad plebem Arelate consistentem dirigat, quae contineant abstentionem sive excommunicationem Marciani, jubeatque ut alius in locum ejus substituatur. Iudicium adversus Marcianum ab Episcopis Gallicanis constitutum erat, qui de eo Romanum & Carthaginensem Episcopos monent; isti vero communi consilio respondent Marcianum esse damnatum. At potestas decernendi & pronuntiandi & plenissima executionis cura Pontifici Romano demandatur. Hoc exemplum imitata sunt Concilia Arelatense anno cccxlv. & Sardicense anno cccxvii. in suis epistolis synodicalibus ad Silvestrum & Iulium Pontifices Romanos, quibus plenissimam executionis rerum in his Conciliis judicatarum curam mandaverunt. Porro colligi potest ex verbis Cypriani praerogativam illam a quo ejus in cathedra Petri constitutam fuisse, quod nulla industria Novatores elevare possunt. Futilis enim est & Cypriani verbis adversa responsio illa, non deponi a Stephano Marcianum, sed ad plebem Arelate consistentem scribi aequum sibi videri ut deponatur. At in contrarium partem frequentissime peccat illustrissimus Cardinalis Perronius in sua Replica: qui ex hoc Cypriani loco colligit jus deponendi Episcopos ad solum Pontificem Romanum pertinere.

VII. Necessarium visum est hunc Cypriani locum sincerè & sedulè excutere, ut intelligi possit quid magni conferat ad explicandam Summi Pontificis auctoritatem. Haeretici enim nihil heic magnificum deprehendunt pro sedis apostolicae dignitate. Nostri vero in ea epistola extare putant non obscura argumenta juris quod Episcopo Romano quaesitum non erat ante hos octingentos annos. Haec sunt verba Cypriani: *Quapropter facere te oportet plenissimas literas ad coepiscopos nostros in Galliis constitutos, ne ultra Marcianum pervicacem & superbum, & divinae pietatis ac fraternae salutis inimicum, collegio nostro insultare patientur, quod necdum a nobis videatur absentes, qui jam pridem jactat & predicat quod Novatiano studens, & ejus pervicaciam sequens, a communicatione nostra se segregaverit; cum Novatianus ipse, quem sequitur, olim absentes, & hostis Ecclesiae judicatus sit.* Infra: *Dirigantur in provinciam & ad plebem Arelate consistentem a te literae; quibus absente Marciano, alius in locum ejus substituatur.*

Tom. II.

I. Supremam Conciliorum provincialium in deponendis Episcopis auctoritatem confirmavit Nicæna synodus, & scripto mandavit. Antea enim consuetudine tantum agebatur.

II. In iudicia Episcoporum eo canone Nicæno contineri sensit Secunda synodus Oecumenica. Quid administrationis vocabulo intelligant patres Constantinopolitani, qui administrationem sive gubernationem Ecclesiarum unicuique provincia mandatum dicunt à synodo Nicæna.

III. Africani ad Celestinum Papam scribunt synodum Nicænam Clericos omnes, atque adeo Episcopos, suis Metropolitanis apertissime commississe.

IV. Clericorum omnium causas in synodo provincia terminandas secunda Nicæna synodus scribit etiam Innocentius primus ad Vitricum Episcopum Rothomagensis.

V. Episcoporum causas definitivo iudicio terminandas esse in synodo provincia censuit Concilium Antiochenum. At si diversa forent Episcoporum provincialium sententia, tum iudices alios ex vicina provincia convocandos esse à Metropolitano. Concilium Antiochenum explicatur.

VI. Canon tamen duodecimus ejusdem Concilii detrahere videtur de suprema auctoritate Conciliorum provincialium. Permittit enim Episcopis damnatis ut ad majus Concilium provocent. Proponitur conciliatio hujus articuli. De retractatione sive revisione que fiebat rescripto Principis. Edicta Praefectorum pratorio obnoxia non erant appellationi, sed revisioni tantum.

VII. Implorabantur etiam rescripta Principum adversus suprema synodorum iudicia. Temperamentum huic consuetudini adhibuit canon duodecimus Antiochenus. Ecclesia non existimabat jus illud Principum esse injustum.

VIII. Causa Athanasij & Marcelli Ancyranæ retractata est in Concilio Sardicensi post iudicia diversarum synodorum, permissu Imp. Constantij & Constantis. Probat ex epistola synodica ad Iulium Papam, quae explicatur.

IX. Photinus haereticus à synodo Sardicensi damnatus, Constantij Imperatoris auctoritatem imploravit, ut causam suam retractari obtineret. quod impetratum est, felici eventu pro veritate fidei.

X. Cyrillus Episcopus Hierosolymitanus in synodo Palaestina damnatus provocavit ad majorem synodum absque rescripto Principis. quam novitatem re-darguit Socrates. Postea tamen rescriptum Constantij impetravit; cuius auctoritate causa retractata est in Concilio Seleuciensi. Notatus Cardinalis Ferronius.

XI. Chrysostomus in synodo ad Quercum depositus, accusationes de integro judicari in synodo postulat ab Arcadio Imperatore. Et synodus quidem congregata est, sed infelici prorsus eventu.

XII. Arcadius deim & Honorius Imp. veterunt ne Episcopi damnati ad Principes accedant, neve rescripta impetrent. Ex quo capite probatur etiam Principum auctoritas in decernenda revisione.

XIII. Galli quoque per eas tempestates censebant supremam esse synodorum provincialium aucto-

Qq

Vide epistolam Marc ad Henr. Valerium §. 16.

ritatem in deponendis Episcopis. Probatur ex Concilio Agrippinensi adversus Euphratam.

XIV. Probatur etiam ex Concilio Parisiensi adversus Saturninum Episcopum Arelatensem.

I. **C**ONSUETUDO illa, quæ Conciliis uniuscujusque provinciae supremam Episcoporum ordinandorum aut deponendorum potestatem tribuit, scripto tradita est & firmata canone quinto Concilij Nicæni, in quo sic habetur: *De his qui communione privantur, seu ex clero, seu ex laico ordine, ab Episcopis per unamquamque provinciam, sententia regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur.* Infra: *Placuit annis singulis per unamquamque provinciam bis in anno Concilia celebrari; ut communiter omnibus simul Episcopis provinciae congregatis discutiantur hujusmodi quaestiones.* Canon ille confirmat auctoritatem cujusque provinciae in judicandis definitivo decreto causis ecclesiasticis quæ ad Clericos aut laicos spectant; & per consequentiam, idem jus statuitur quoad correctionem & depositionem Episcoporum, tametsi casus ille disertis verbis non extet in canone. Sanè dubitari non potest quin hic canonis sensus sit & ea mens ut in generali hac lege comprehendantur judicia adversus Episcopos, cum eorum mentionem aliàs nullibi faciat synodus Nicæna.

II. Præter argumentum illud, extat aperta & expressa auctoritas Concilij Secundi Oecumenici, itémque Africani Concilij, & Innocentij primi Papæ; quorum ea est sententia, ut judicia Episcoporum eo canone Nicæno contineri existiment. Canon quippe secundus Concilij CP. Oecumenici aperte testatur administrationem & gubernationem Ecclesiarum hoc canone Nicæno mandatam esse unicuique provinciae. Administrationis verò vocabulo patres Constantinopolitani comprehendunt judicia adversus Episcopos, æquè ac alia politica & regiminis ecclesiastici capita, quemadmodum accuratè explicabo in capite quinto hujus libri.

III. Manifestissima est Concilij Africani sententia ad probandam scriptionem meam. Facile est colligere ex verbis patrum illius Concilij eos paria sensisse cum Cypriano, cum eadem ferme verba usurpent in causa simili. Sic enim aiunt in epistola ad Celestinum Papam: *Decreta Nicæna sive inferioris gradus Clericos, sive ipsos Episcopos, suis Metropolitanis aperitissimè commiserunt. Prudentissimè enim justissimèque viderunt quæcumque negotia in suis locis ubi orta sunt finienda nec unicuique provinciae gratiam sancti Spiritus de futuram.*

IV. Eidem interpretationi favet Innocentius primus ad Victricium Episcopum Rothomagensis scribens, viamque aperit ad veram interpretationem canonis texti Nicæni, quem superiori adjungit, ut jura sedis apostolicæ conservet, quæ confirmantur in hoc canone, ut iis Summus Pontifex utatur secundum vetustam consuetudinem, qua de re paulò inferiùs agam, occasione Concilij Sardicensis. Innocentij verba hæc sunt in epistola ad Victricium cap. 111. *Si quæ autem causæ vel contentiones inter Clericos tam superioris gradus quàm etiam inferioris fuerint exorte, placuit ut secundum Nicænam synodum, congregatis omnibus ejusdem provinciae Episcopis, judicium terminetur. Nec alicui liceat (sine præjudicio tamen Romæ Ecclesie, cui in omnibus causis debet reverentia custodiri) relicta his Sacerdotibus qui in eadem provincia Dei Ecclesiam nutu divino gubernant ad alias convolare provincias.*

V. Eadem veritas colligi potest ex canonicis Concilij Antiocheni, quod habitum est anno trecentesimo quadagesimo primo, cujusque auctoritas recepta fuit in Concilio Chalcedonensi, & dein in Ecclesia universa. Concilium enim illud cupiens probris tollere difficultates quæ sæpe occurrerant in executione Concilij Nicæni quoad depositiones Episcoporum, iis verbis utitur quæ apertè docent definitivum judicium ad synodum uniuscujusque provinciae pertinere. Supremæ huic auctoritati innititur canon xv. quo definitur sententiam ex omnium Episcoporum provinciae suffragiis latam rescindi non posse ab aliis Episcopis: *Si quis Episcopus de certis criminibus accusatus condemnatur ab omnibus Episcopis ejusdem provinciae, cunctique consonanter eandem contra eam formam decreti protulerint, hunc apud alios nullo modo judicari, sed firmam concordantium Episcoporum provinciae manere sententiam.*

Eam sententiarum convenientiam exigit Concilium Antiochenum, ut eatur obviam querelis eorum qui iudicium in synodo factis ægrè parebant quando iudicium sententiæ diversæ erant, eoque prætextu manebant in suis episcopatibus, favore urbium adjuti in quibus instituti erant. Casus ergo ille divisionis sententiarum componitur in canone Antiocheno xi v. in quo decretum est ut Metropolitanus, ante ullius sententiæ pronuntiationem, vicinæ provinciae Episcopos convocet, ut unà cum iis de accusatione cognoscat, decernatque quod justum fuerit. Hæc sunt verba canonis: *Si quis Episcopus de certis criminibus judicetur, & contingat de eo provinciales Episcopos dissidere, cum iudicatus ab aliis innocens creditur, reus ab aliis, pro totius*

ambiguitatis absolute sanctæ synodo placuit ut Metropolitanus Episcopus à vicina provincia iudices alios convocet, qui controversiam tollant, ut per eos simul & per provinciales Episcopos quod iustum visum fuerit approbetur.

Hi canones Antiocheni abundè probant iudicia Episcoporum fieri olim solita suprema Episcoporum comprovincialium auctoritate, etiam si ob diversitatem sententiarum necesse esset convocare nonnullos ex Episcopis vicinæ provinciæ. Quod non fiebat ea mente ut appellatio quæpiam aut revisio adversus primum iudicium judicaretur, cum illud nondum factum esset, & cum è contrà illud superfederi debere visum fuerit postquam unusquisque sententiam prompserrat. Igitur conventus hic extraordinarius fiebat ut primum decretum conderetur, cui retractando locus non erat.

VI. Attamen dissimulandum non est sibi in speciem repugnare Concilium Antiochenum. Quippe hi canones quos protulimus jubent ut iudicia adversus Episcopos facta à synodo provinciæ suprema sint, adeo ut ab iis non liceat provocare. Et tamen canon duodecimus ejusdem Concilij permittit Episcopis damnatis in synodo provinciæ ut ad majus Episcoporum Concilium provocent, in quo rursus iudicium feratur de accusatione. Vnde colligi videtur idem iudicium esse supremum & appellationi obnoxium. Hæc sunt verba canonis duodecimi Antiocheni: *Si quis à proprio Episcopo Presbyter aut Diaconus, aut à synodo fuerit Episcopus forè damnatus, & Imperatoris auribus molestus extiterit, oportet ad majus Episcoporum converti Concilium, & que putaverint habere iusta, plurimis Episcopis suggerant, eorumque discussiones ac iudicia prestolentur. Si vero hæc parvipendentes, molesti fuerint Imperatori, hos nulla venia dignos esse, nec locum satisfactionis habere, nec spem futura restitutionis penitus opperiri.*

Conciliatio horum canonum pendet, ut ego quidem existimo, à praxi illarum temperatum; quæ interpretibus Græcis, atque etiam Latinis, ignota fuit. Ea autem versabatur in auctoritate quam Imperatores possidebant, concedendi videlicet rescripta pro revisione supremorum iudiciorum, sive illa civilia essent, sive ecclesiastica. Nam edicta Præfectorum prætorio obnoxia non erant appellationi, sed revisioni tantum, si eam is qui causa ceciderat fieri peteret libello in eam rem oblato Imperatori. Diserta sunt verba legis Imp. Diocletiani & Maximiani: *Litigantibus in amplissimo prætoriana præfecture iudicio, si contra jus se laesos affirmant, non provocandi, sed supplicandi licentiam ministrantibus.*

Tom. II.

Remedium illud in lege ult. Cod. de appellat. & alibi vocatur retractatio, vel *ἀνακλησις*. Illud litigantibus concessit Imp. Iustinianus in Novella c. x. cap. v. jubens ut libellum ea de causa offerant Præfectis prætorio, aut eorum Assessoribus; atque eo modo exsolvit illos necessitate implorandi rescriptum Principis, ut antea fiebat, quemadmodum constat ex legibus Codicis.

VII. Implorabantur etiam rescripta Principum adversus suprema synodorum iudicia. Cui consuetudini temperamentum adhibet canon duodecimus Antiochenus, ut his quidem omnis spes restitutionis adimatur qui postquam damnati fuerint, preces Imperatori obtulerint, ut ejus auctoritate restituantur, eorum verò causa per revisionem retractetur qui ab Imperatore obtinuerint ut novum Concilium habeatur, ad quod major Episcoporum numerus accederet.

Plurima haud dubiè hujus juris imperatorij exempla suppetunt, quæ probant Principes concessisse rescriptis suis retractationem iudiciorum in synodis factorum. Verum omnia recensere inutile fuerit. Quapropter satis erit nonnulla, eaque magni momenti, adnotare; ex quibus constabit Ecclesiam non existimasse jus illud fuisse injustum.

VIII. Primum itaque exemplum petitur à Concilio Sardicensi; quod de iudiciis à synodis Tyria, Antiochena, & Constantinopolitana adversus Athanasium Episcopum Alexandrinum & Marcellum Ancyranum latis cognovit permittit Imp. Constantij & Constantis, qui eorum causam retractari concesserant. Ingenuè id fatetur ipsa synodus in epistola synodica ad Iulium Papam scripta, quæ edita est inter Fragmenta Hilarij: *Tria fuerunt que tractanda erant. Nam & ipsi religiosissimi Imperatores permisissent ut de integro universa discussa disputarentur, & ante omnia, de sancta fide, & de integritate veritatis quam violaverunt. Secunda de personis quas dicebant esse dejectas de iniquo iudicio ut si potuissent probare, iusta fieret confirmatio &c.* Vbi fortasse legendum, *non iniquo iudicio.* Eo Imperatorum permittit se synodus Sardicensis tuebatur adversus orientalium conquestionem, qui aiebant iudicia à suis prædecessoribus fato functis facta non posse retractari. *Non erat fas eorum qui jam cum Deo sunt sententiam resciscare, ut inquit orientales in sua epistola synodica.* Ex ea porrò epistola colligi potest usus qui tum apud Episcopos invaluerat, auxilium Principum implorandi adversus iudicia Episcoporum,

D. I. un. C. de retractat. Præf. prætor. & l. i. C. De precib. Imp. offic.

Qq ij

Nam cum occidentalibus obrulissent consensuros se ut ex utroque Concilio Legati in Ægyptum mittantur ad noscenda Athanasij crimina, eam conditionem addunt, consentire se damnationi suæ, si calumniam ei impositam fuisse constiterit, ac præterea ut ipsis præcludatur omnis via implorandi præsidium Imperatorum, aut Concilij, vel etiam cujuscumque Episcopi. Petunt tamen ut si aliter evenerit, eadem conditione teneantur Athanasij fautores. *Si falsa, inquit, inventa fuerint que Concilio nuntiavimus, ipsi damnemur, nec Imperatoribus, nec Concilio, nec cuiquam Episcopo conqueramur.*

IX. Secundum exemplum extat apud Epiphanium Scribit enim in hæresi LXXI. (quæ est Photinianorum) Photinum à Synodo Sardicensi damnatum velut novæ hæreseos auctorem, Constantij Imperatoris auctoritatem implorasse, ut causam suam retractari obtineret, & ut ostenderet iniquo se iudicio fuisse depositum. Constantius itaque octo Comites, id est, Consiliarios suos delegavit, qui unâ cum Concilio orientalium, quod anno CCCLVII. congregatum est in urbe Sirmiensi, causam ejus judicarent, susceptâ à Basilio Episcopo Ancyrano curâ convincendi impietatis & hæreseos propositiones Photini. Hujus porro delegationis adeo felix eventus fuit ut damnatio hujus hæretici illic confirmata fuerit, cujus acta ad Imperatorem missa sunt; quæ item authentica secum detulit Basilius, & Comites item qui iudicio intererant.

X. Tertium exemplum subministrat Socrates; qui libro II. cap. XXXIX. scribit Imperatorem Constantium, quem anno CCCLIX. Concilium orientalium apud Seleuciam congregasset, diversas ad eos literas scripsisse; cum in istis præciperet ut primum de causa fidei tractaretur, in aliis verò juberet ut causæ Episcoporum ante omnia judicarentur. At quod in capite sequenti ait Socrates, de Cyrillo Hierosolymorum Episcopo loquens, nullum dubitandi locum relinquit. Fuerat is depositus ab Acacio Episcopo Casareæ Metropolitano suo in synodo provincie Palaestina; à qua provocavit ad majus Concilium, oblato iudicibus libello appellationis. Annotat Socrates, primum omnium Cyrillum contra consuetudinem & canonem ecclesiasticum appellationem usurpasse ad eum morem qui in foro obtinet: *τοῦτο μὲν ἐν, μένος καὶ πρῶτος καὶ τὸ σύνθετος τῶ κανόνι ἐκκλησιαστικῶ Κύριλλος ἐπίσκοπος, ἐκκλησίαις ὡς ἐν δημοσίᾳ δικαστηρίῳ χρῆσασθαι μένος.* Vnde colligere possumus nondum receptam ea ætate fuisse appellationem à minori synodo ad majorem, neque à provinciali ad

patriarchalem. Nam Concilium Antiochenum, quod novemdecim antè annis celebratum fuerat quàm Seleucientem haberetur, non tribuebat facultatem appellandi ab una synodo ad aliam. Unica ei mens fuit præscribere quandonam deposito liceret Principis rescriptum ad majus Concilium impetrare ad obtinendam revisionem, quæ primos iudices non vetabat secundo iudicio interesse. Nihilominus Cyrillus simpliciter appellavit ad majus Concilium; appellationemque suam primis iudicibus denuntiavit, cum mos postulare videretur ut rescriptum Principis impetraret. Expostulatio itaque adversus eum facta ei prorsus similis est quæ adversus eum fieret quem Parlamenti consultum damnasset, si is scripto provocaret, iudicibusque appellationem suam denuntiaret; qui potius sibi providere deberet impetratis literis Cancellariæ, quas vocant, & proposita erroris exceptione. At Cyrillus ultra progressus est. Nam præter innovationem ab eo introductam, rescriptum quoque Constantij obtinuit secundum morem; quo causam eadem retractari iussit in Concilio Seleucienti, cujus auctoritate restitutus est Cyrillus. Hunc autem Socratis locum ea de causa accuratius explicare placuit, quod vir eruditissimus ejus sensum non bene cepit, ut neque canonis Antiocheni.

XI. Quartum exemplum peti potest ex damnatione sancti Ioannis Chrysostomi: qui cum in synodo ad Quercum, suburbium id est Chalcedonis, depositus fuisset à Theophilo Episcopo Alexandrino, in exilium actus est ab Imperatore, revocatus tamen ab eo paulò post. At is, tamen revocatus fuisset, ægrè ferens iudicium adversum se latum, tamen nullitatis plenum & erroribus, Arcadij Augusti præsidium expetiit, rogans ut synodum congregaret, in qua omnes accusationes de integro judicarentur: *Μὲν ὀφείλομεν Χριστιανισμὸν ἄριστον ὡς ἔστιν ἔχειν, ὅταν ἡμεῖς ἐπιβληθῶμεν ἐκείνῳ, ὅταν ἡμεῖς ἐπιβληθῶμεν ἐκείνῳ, ὅταν ἡμεῖς ἐπιβληθῶμεν ἐκείνῳ.* Vnde colligere possumus illud convocatum est, sed infelici eventu quoad causam magni hujus viri.

XII. Præter ea argumenta, validum quoque testimonium ad probandam veterem illam Principum auctoritatem sumi potest ex lege quæ prohibuit ne deinceps hic mos usurparetur. Ea extat in Codice Theodosiano: ubi Imp. Arcadius & Honorius edicunt ut Episcopi depositi in synodo collegarum suorum pellantur in exilium, si quid adversus sententiam in illos latam aut contra

publicam tranquillitatem tentaverint. Præterea discretè damnatis Episcopis inhibent ne ad Principes accedant, néve rescripta impetrent, quæ nulla esse pronuntiant ijdem Augusti, si eorum Episcoporum damnatio peracta sit justam ob causam. *Quicumque resistentibus sacerdotibus fuerit episcopati loco detrusus & nomine, si aliquid vel contra sententiam vel contra quietem moliri fuerit deprehensus, rursusque sacerdotium petere à quo videtur exclusus, procul ab ea urbe quam indignus infect, secundum legem divæ memoriæ Gratiani, centum millibus vitam agat. Infrà: Sit hujusmodi personis tenore presentis legis incitium sacra nostra adire secreta, & impetrare rescripta. Omnia defectis per culpam sacerdotio personis quæ impetrata sunt, infecta permanent.*

XIII. Manet itaque sententia à me paulò antè prolata, judicia nempe in synodis provincialibus lata adversus Episcopos appellationi obnoxia non fuisse secundùm antiquos canones, tamen si revisioni locus esset si ita Princeps rescripto juberet. Obtinebat ea consuetudo, non solum in Oriente, sed etiam in Gallia; ut constat ex iis quæ Valerianus Episcopus Autissiodorensis dissevit in synodo Agrippinensi quæ anno CCCXLVI. habita est adversus Euphratam illius civitatis Episcopum. Eum quinque Episcopi deposuerant propter hæresim. Primi verò iudices optarunt ut damnatio ab ipsis decreta confirmaretur & approbaretur à majori Episcoporum Gallicanorum numero. Eam itaque ob causam Metropolitanos octo provinciarum evocarunt ad Coloniam Agrippinam, Treverensem nimirum, Arelatensem, Lugdunensem, Vefontionensem, Moguntinum, Remensem, Senonensem, & Rothomagensem; qui eò accesserunt ad postulatum fratrum, ut ipsi aiunt. In eo Concilio Valerianus dixit validam esse depositionem à quinque illis Episcopis decretam, neque necessarium prorsus fuisse ut nova hæc congregatio fieret. Valerianus Episcopus dixit: *Etsi non omnes conseniores, hic apud Agrippinam Dei voluntate qui sumus adunati, convenissemus, suffecerat à quinque Episcopis Euphratam blasphemum, quia Christum Deum negat, pro meritis suis sententiarum eodem jure esse depositum. Infrà: Ideo eundem cenfeo justè esse depositum. Idipsum luculentius probant verba Amandi Episcopi Argentoratensis in eodem Concilio, quæ sic habent: Amandus Episcopus dixit: Siquidem in presenti, quando Euphrata à quinque Episcopis sententiam accepit, me inter ipsos fateor esse consensentem, qui epistolis meis ad eundem deponendum consensi, secundum falsam doctrinam ipsius, qui Christum Dominum*

Deum negat, merito in ipsum sententiam colatam esse constat. ad ejus damnationem consentio.

XIV. Saturninum Episcopum Arelatensem Gallicani Episcopi in synodo Parisiensi excommunicarunt anno trecentesimo sexagesimo secundo: qui, nulla mentione facta confirmationis à Romano Pontifice decretæ, synodicam suam epistolam miserunt ad Episcopos Orientis. Significant se inter excommunicatos reponere Auxentium & reliquos Episcopos quos excommunicatos fuisse scripserant Episcopi orientales; tum denuntiant excommunicatum à se fuisse Saturninum Arelatensem. Saturninum, qui statutus salubribus impiissimè contradixit, secundùm fratrum nostrorum geminas jam literas excommunicatum ab omnibus Gallicanis Episcopis caritas vestra cognoscatur quem & vetera, dissimulata jamdiu licet, crimina & cetera edita epistolis suis novæ temeritatis irreligiositas indignum Episcopi nomine esse fecerunt.

CAPVT III.

Synopsis.

I. Synodus Sardicensis jus illud imperatorium, nempe decernendi revisiones, transfudit in Episcopum Romanum.

II. Ei synodo occasionem dedit causa Athanasij in synodo Tyria & Antiochena damnati. Attamen Julius Episcopus Romanus eum in suam communionem recepit, spreta orientalium intercessione.

III. Cum ex ea contradictione schisma immineret inter Ecclesias, Imperatores Concilium convocarunt apud Sardicam. Res tamen in divortium abiit, eo præsertim, quod Episcopi occidentales publicè reciperent Episcopos defectos.

IV. Synodus Sardicensis defectos sedibus suis restitui postulavit à Constantio. quod ille imperavit. Synodica epistola Concilij Sardicensis nullam mentionem facit canonum apud Sardicam conditorum.

V. Inquiritur an Concilium Sardicense sit Oecumenicum. Convocatio ejus ea mente facta est ut esset Oecumenicum. Verum, ob divortium, censi tantum potest occidentale. quo modo illud vocant Hilarius & Epiphanius.

VI. Huic Concilio debetur prima origo juris Summi Pontificis, quoad depositiones Episcoporum. Nihil tamen statuit adversus supremam synodorum provincialium auctoritatem. Concessit enim tantum jus decernendi revisionem. Revisio autem multum differt ab appellatione. Sed hinc nata errandi occasio, quod Synodus Sardicensis improprie utatur verbo appellandi & provocandi.

VII. Decernere igitur poterat Episcopus Romanus causa retractationem; remisso videlicet integro judicio ad Episcopos provincia, & ad finitimos. Revisio non impediabat quin sententia depositionis mandaretur executioni.

VIII. Novam esse hanc institutionem probatur ex Osio Cordubensi, qui synodo præsidebat.

Lex illa Gratiani erat in appendice eod. Theodos. pag. 74.

Legendum est. que jure esse depositi.